

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

ZÁRSZÁMADÁSOK

Jó adottságok, jó eredmények az ebesi Vörös Csillag Tsz-ben

Harmadik zárszámadó küldöttgyűlést tartotta az ebesi Vörös Csillag Termelőszövetkezet szerda délután 9 órai kezdettel a község művelődési házában, ahol több mint hatvan küldött képviselte a közös gazdaság tagjait. A küldöttgyűlésen jelen volt Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára, Szűcs Gábor, a hajdúszoboszlói városi pártbizottság első titkára, Fazekas Károly, a megyei tsz-szövetség titkára, dr. Novobáczky Iván, a Hajdúszági Agrárpari Egyesülés igazgatója, valamint a község párt- és tanácsi vezetői s a társ gazdaságok, -szövetkezetek képviselői.

A Himnusz elhangzása, a vendégek és küldöttek üdvözlése után Szűcs Sándor tsz-elnök adott számot az elmúlt évi gazdálkodásról.

Az 1949. szeptember 1-én megalakult szövetkezet nagy utat járt be, ma több mint 3500 hektáron gazdálkodik, evek óta jó eredményekkel. Az elmúlt évben a hatékonyság gyorsabb növelését, a minőség emelését, az önköltség csökkentését tűzték ki célul. Ennek értelmében igyekeztek fejleszteni az exportra alkalmas növelő termékek arányát még akkor is, ha azok a szövetkezet számára kisebb nyereséget hoztak.

A szövetkezet élénke ezután részletesen értékelte a különböző főágazatokat, ágazatokat. A növénytermesztési főágazat adta a legtöbb nyereséget az elmúlt évben. A kormányprogramnak megfelelően a termőterület 71 százaléka gabonát termelt, igaz jó eredménnyel. Az őszi búza például több mint 900 hektár átlagában a tervezett 50 mázsás átlagot jóval túlszárnyalta: 61 mázsa lett, jelentős árbevételt többelhez juttatva a szövetkezetet. Hasonlóan kimagasló volt a kukorica eredménye is: a szövetkezet történetében először elérték a 100 mázsás átlagtermést. A cukorrépa termesztése 420 hektáron történt, s bár az időjárás miatt voltak gondjaik, ennek ellenére a termés itt is az 500 mázsához közelített hektáronként.

Az állattenyésztési főágazat bevételi terve 86,8 millió forint volt, amit megközelítőleg teljesített is az ágazat. A szarvasmarha-tenyésztésben különösen a tejtermelési sikerült növelni, a korábbi évhez képest tehenenként mintegy 650 literrel. Így a tejprémium csökkenése ellenére is jelentős többlet hozta a szövetkezet. A sertéságazatban jelentős változást hozott a rekonstrukció, amit 1980-ban hajtottak végre a kapacitás növelése érdekében. Az első és második évben a telep még nem hozta az elvárható eredményeket, tavaly is árbevételi kiesés volt a tervezéstől. Ennek több oka volt — állapította meg a szövetkezet elnöke —, egyebek között a rendkívül hideg tél, de emberi tényezők is közrejátszottak. Mindenesetre a telep eredményeinek javulása várható és szükséges. A júli-húszadig túlteljesítette az árbevételi tervét. A baromfi-ágazat eddigi eredményei is biztatóak. Végső soron az állattenyésztési főágazat 2,5 millió forinttal elmaradt a tervezettől.

A szövetkezet elnöke értékelte a segéd- és fenntartó üzemek tevékenységét, részletesen kitért a szövetkezet szakmai helyzetére, szakember-ellátottságára, értékelte a bizottságok munkáját, a szocialista brigádok tevékenységét, a munkafegyelmet. Ezután hozzászólások következtek. Vincze József növénytermesztési főágazat-vezető szolt arról, hogy fő célkitű-

zésük a természetlagok növe-
lése és a nyereség fokozása.

Balaton Károly lakatos a fiatalok helyzetével, beilleszkedésével foglalkozott.

Bíró János gépesítési brigádvezető, alapszervezeti párttitkár arról beszélt, hogy a munkavégzés minden feltétele megvan a szövetkezetben.

Ezután Sikula György emelkedett szólásra.

Mindenekelőtt átadta a megyei pártbizottság és a tsz-szövetség üdvözlését, gratulált az elért eredményekhez, a sikeres évhez. Ez a terület a megyei átlagnál jobb feltételeket biztosít a mezőgazdálkodáshoz, ami nagyobb felelősséget is ró az itt dolgozókra — hangoztatta Sikula György. — De ki-csendült az is a beszámoló-ból, a hozzászólásokból, hogy még többet kell és többet lehet tenni. A munka öröme, eredménye újabb lendületet adhat mindenkinek, s számítunk is erre a lendületre. Számadatokkal bizonyította, hogy az itteni eredmények jobbak a megyei átlagnál is, jóval fölöttek vannak. A nemzetközileg is érezhető nehézségeket csak jó és pontos munkával tudjuk kivédeni — mondta az első titkár.

Felhasználásában Sikula György részletesen szolt a fiatalokról, a nők helyzetéről, bevadásokról a munkából, arról, hogy vonzóvá, élet-céllá kell tenni számukra a munkát, a mezőgazdaság alkalmas erre is. S számítani kell továbbra is az időkere jelenléte, bölcsességére, nagy tapasztalatára.

Ezután kitüntetések és jutalmakat adott át a szövetkezet elnöke a munkában élen járó dolgozóknak.

B. L.

Óvári Miklós Varsóba érkezett

Varsó, 1983. február 9. (MTI) — Óvári Miklós, az MSZMP PB tagja, a Központi Bizottság titkára a LEMP KB meghívására szerdán Varsóba érkezett. A repülőtéren Marian Orzechowski, a LEMP Központi Bizottságának titkára fogadta. Jelen volt Garamvölgyi József, a Magyar Népköztársaság varsói nagykövete.

AGROBIHAR néven új társulás működik

Február első napjaiban megérkeztek az első gépek az AGROBIHAR berettyóújfalui székhelyére, a TSZKER telepére. MTZ-tractort raktak ki elsőnek, s ebből a típusból 70 darabot fogadnak ebben az esztendőben. Folyamatosan várják a megállapodás alapján a lengyel és NDK gyártmányú kombajnokat, lánctalpas tractort és a különböző, a talaj-előkészítésben és a betakarításban használatos munkagépeket, eszközöket.

A múlt esztendő végén alakította meg a TSZKER Hajdú-Bihar megyei területi központja és az AGROTEK AGROBIHAR néven Berettyóújfalui székhellyel azt a társulást, amely a környezet zömében gyenge adottságú termelőszövetkezetek gépezetét nyújtani a társuláshoz az indulásnál 22 millió forintot alapított adott a két vállalat, de mint a TSZKER vezetői elmondották, ezt megtoldják további összegekkel. Az AGROTEK vagyoni hozzájárulás címen gépeket és berendezéseket, alkatrészeket, műtrágyát és növényvédő szereket ad. A TSZKER bocsátotta a társulás közös használatába a berettyóújfalui telepet, a járműveket, a garanciális javításhoz szükséges felszereléseket, eszközöket.

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

KERESKEDELEM VAGY SZOLGÁLTATÁS

AZ ISKOLA NEM ELEG...

(3. oldal)

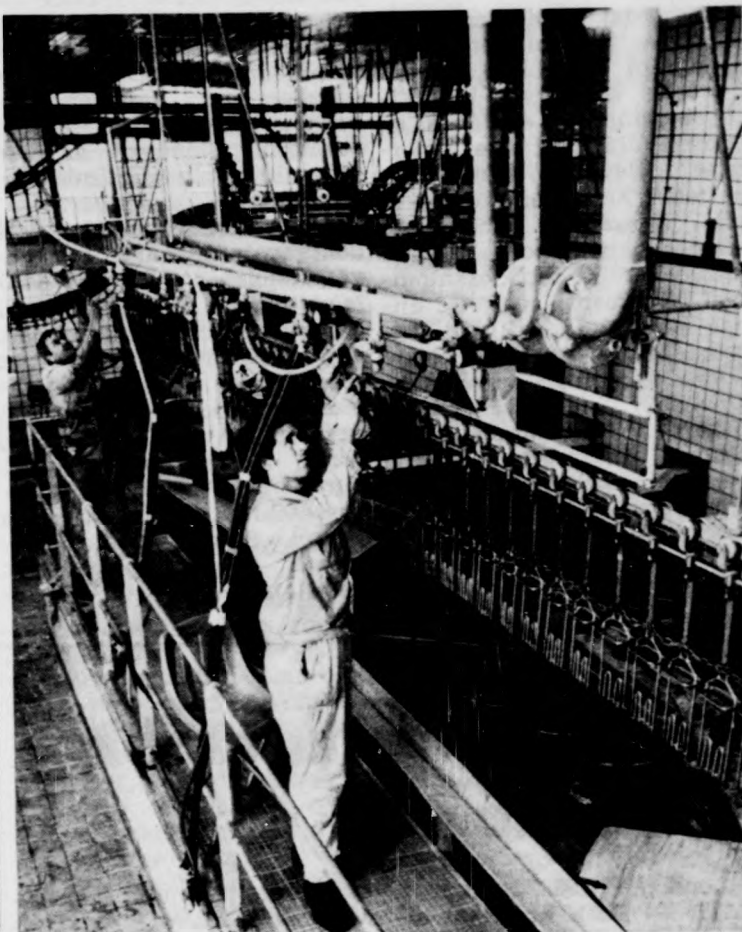
A NAGYÁLLOMÁS HAJNALBAN

(4. oldal)

MILYEN LEGYEN

A MŰVELŐDÉSI OTTHON?

(5. oldal)

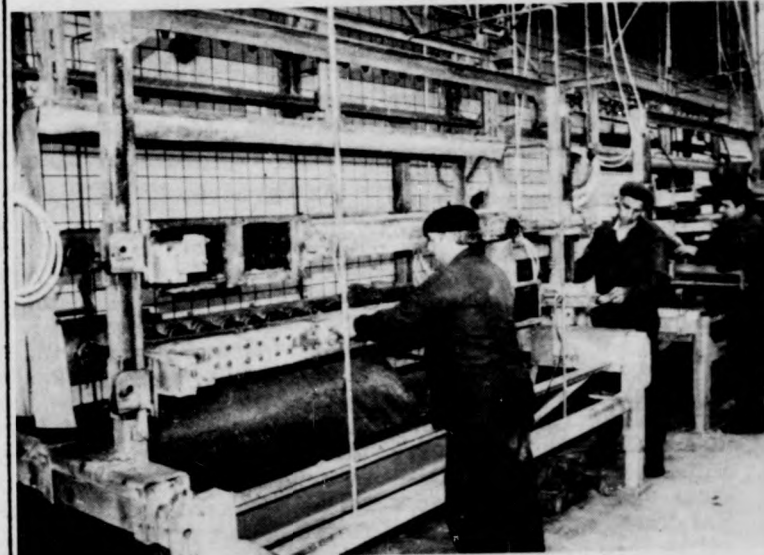

Ellenőrzik a lábavágó működését

Sikeres év után

Karbantartás a baromfi-feldolgozóban

Az elmúlt esztendőben ennek ellenére sikeresen zárta az évet, és több mint 60 ezer tonna csirke, tyúk, gyöngytyúk, pulyka, liba és kacsa feldolgozására és értékesítésére voltak képesek. Az elmúlt évi tervek szerinti teljesítése után a szeptemberben leálltak a termelés, és megkezdtek a gépezet karbantartását, javítását. Ennek néhány pillanatát örökítette meg fotóriporterünk.

A szerelőknak is bőven akad munkájuk

A karbantartás utáni nagyakarítás elengedhetetlen (Fotók: Kalmár István)

Iparfejlesztés Termékinformáció - hazai és külföldi gyártmányokról

Az Országos Tervehivatal és az Ipari Minisztérium vezetői, Faluvégi Lajos miniszterelnök-helyettes és Méhes Lajos ipari miniszter vezetésével megbeszélést tartottak, amelyen részt vettek a két intézmény vezető munkatársai is. A megbeszélés középpontjában az ipar hosszú távú fejlesztése és termelési szerkezetének korszerűsítése állt, ennek keretében megvitatták a távlati fejlődés legfontosabb kérdéseit és meghatározták a tervező-szervező munka további feladatait. Nagy figyelmet fordítottak a KGST-ben megvalósuló együttműködés bővítésére, továbbá az energiagazdálkodás és a gazdaságos anyagfelhasználás előmozdító programokkal kapcsolatos teendőkre. Munkaprogramot fogadtak el az 1984-85-ös évek tervezőmunkájára, és megtárgyalták az intézmények közötti együttműködés további bővítését szolgáló teendőket. (MTI)

A jelenlegi gazdasági helyzetben jelentősen megnőtt a sokirányú és gyors tájékoztatást nyújtó termékinformációk szerepe. A KGST nemzetközi tudományos és műszaki információs rendszere keretében olyan speciális információs hálózat működik Debrecenben, amely az ipari katalógusokat gyűjti. A Kosuth Lajos Tudománygyűjtemény könyvtára mint a rendszer, hazai kijelölt nemzeti szerve, a szocialista országokban gyártott, illetve az itthon készült ipari termékek nyilvánosságával foglalkozik. Mindezen olyan sokszorosított grafikai vagy képíllustrációval ellátott dokumentációs anyagot gyűjtnek, amelyek valamely vállalat, szövetkezet, üzem termékeiről, termelési profiljáról, áruválasztékáról, esetleges külkereskedelmi te-

vékenységéről tájékoztatnak. A tájékoztatás olyan dokumentumtípusokra terjed ki, mint a prospektusok, a termék- és alkatrész-katalógusok, a gép- és műszerkönyvek, vagy a termékek, berendezések műszaki ismertetői. Ide tartoznak a különféle használati, kezelési, karbantartási utasítások, valamint a vállalatok által kiadott ismertetők, az árubemutatókról, a kiállításokról szóló tájékoztatók. Ezek általában olyan dokumentumok, amelyek nem kerülnek a hagyományos szakirodalom áramába, s nehezen szerezhetők meg.

A gyors, pontos és hatékony információnyújtás érdekében negyedévenként úgynevezett gyorsindexet adnak ki az egyetemen, amelyben

T. B.

Kereskedelem vagy szolgáltatás

Egy kissovetkezet eredményei és gondoljai

Amikor a budapesti Luxus Aruházban tűz keletkezett, a veszteségek mérséklésére ösvenyvesztési módszert alkalmazott az aruház és az Állami Biztosító. Három, egymással konkuráló céget — egymástól függetlenül — meghívott a károsodott áru megtekintésére. Aki többet ajánlott, az vihette a kétmillió forint értékű árut. A Debreceni Ruházati Szolgáltató Kissovetkezet lett a nyertes. Eljárásuk példázta egyik lehetőségüket: magasabb árat kínálnak, mint a vetélytársak.

Néhány nappal ezelőtt tartotta első közgyűlését a kissovetkezet. 1982. július 1-én váltak ki a Debreceni Minőségi Szabó Ipari Szövetkezetből. A méretes részleg a szolgáltatóhelyiségeket és a nem túl nagy nyereséget „hoztá” a házasságba. A kereskedelmi hálózat az eredeti áron értékesít debreceni lábla butikból és a használt cikkeket árusító tizenhárom boltból állt.

Nem könnyű indulás

Az indulás nem volt éppen könnyűnek mondható. A tárgyalások, tervezetések időszakában még az is szóba került, hogy a méretes és a kereskedelmi tevékenység két kissovetkezetté válik. Ezt végül is a kevesebb közös költség, az adminisztratív dolgozók munkaidéjének jobb felhasználása tette gazdaságilag indokolhatónak. A forgóalap felosztása azonban nem ment minden vita nélkül. Végül is 2,7 millió forintot tartozással kezdték az önálló gazdálkodást. Ebből másfél millió forintot visszafizettek december 31-ig a Minőségi Szabó Ipari Szövetkezetnek. 1,2 millió forint erejéig az ipari szövetkezetek megyei szövetségének támogatásával — KFA-kölcsönt kapott a kissovetkezet, amit három év alatt kell visszafizetni.

A fél éves működés alatt árbevétele 18,6 millió forint volt. Ebből a kereskedelem 14 millióval részesedik, s mivel az összes ráfordítás 14,6 millió forint volt, a szövetkezet bruttó jövedelme valamivel meghaladta a 4 millió forintot. 800 ezer forint jövedelemadó kifizetése után 2,7 millió forintot fizettek ki bérre és ennek járuléka. A megmaradt 500 ezer forint felét év végén

részeseleként kiosztják, a maradék negyedmillió az ideai bérfejlesztéshez ad kis segítséget.

A méretes részlegekben dolgozók munkaidéjének kihasználása nem mindig volt egyenletes. Epp a holt szezon kellős közepén kezdtek az önálló gazdálkodást, így nem csoda, hogy volt olyan műhely, ahol a dolgozók a saját bérüket sem keresték meg. Ezért ésszerűnek tűnt, hogy a lakossági igények kielégítésén kívül ipari háttér-munkát végezzenek a kis-

A Jerikó utcai méretes szalonban most épp bál ruhákat készítenek (Fotó: Kalmár I.)

szövetkezet tagjai. A saját bolt és a Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat részére kis szériában munkaidéjüket ruhák gyártásában állapodtak meg. Most az ország egyik nagy ruhagyára kereste meg a kissovetkezet vezetőit: bémunkában foglalkoztatnák a debreceniek, de saját termelésű árut is átvénnék.

Az ipari tevékenység lényegében hasonló ahhoz, amit az anyaszövetkezetben végeznek. Csak sokkal kisebb létszámról van szó, s a termeléshez szükséges feltételek sem teszik lehetővé a tevékenység gyors bővítését. Most már ismét jó a kapcsolat a két gazdasági egység között. Ha szükség van rá, szabnak, ha anyag kell, adnak a szabószövetkezetnek.

Jelenleg 27 szakmunkás-tanulója van a kissovetkezetnek, de a rendelkezésre álló — nem korszerű — géppark, a termelés követelményei miatt ez a létszám nem növelhető tetszés szerint. Így tulajdonképpen a technológiai fejlesztés marad, de azt is behatárolja a kedvezőtlen pénzügyi helyzet.

Értékesítési gondoljai nincsenek a Debreceni Ruházati és Szolgáltató Kissovetkezet kereskedelmi egységeinek. Eppen az a gondjuk, hogyan lehetne bővíteni tevékenységüket.

Hajdú-Bihar sok községében lenne igény ilyen üzlet létesítésére. A kissovetkezet létszáma, anyagi lehetőségei azonban erősen korlátozottak, így a megyeszékhelyen kívül Veszprém Gyula elnök elsősorban abban látja az előrelépés lehetőségeit, ha együttműködni tudnak a tanácsokkal. Ahol helyiséget bérelhet a kissovetkezet, szívesen nyitnak üzletet.

A Debreceni Ruházati és Szolgáltató Kissovetkezet startja tehát a kedvezőtlen kezdet ellenére jól alakult. Helyzetük most sem irigylésre méltó, törekvéseik, elképzeléseik azonban emberileg rokonszenvesek, üzleti megvalósíthatóak tűnnek. Egy picivel több tanács segítséggel, a helyiséggondok megoldásával nemcsak a szolgáltatás színvonalát lehetne megőrizni. Végre tudomásul kellene venni, hogy a használt ruházati cikkekre van igény és ezzel a tendenciával éveikig kell számolni.

Hajdú István

Az iskola nem elég...

Gyermek- és ifjúságvédelem Debrecenben

A közfigyelem mindig hajlamos a látható jelekből ítélni (és megítélni), s így az ifjúság egy részének kicsiny csoportjai kopott dzsekik alól kilógó ingükkel, az ABC-ből vásárolt legolcsóbb kocsisborral hönnyel, ideitlen mozgással és hangoskodással a józan többség, a felnőttek számára ütközések, konfliktusok nélkül le egyfajta kihívást jelentenek. Magatartásuk riasztó volta inkább ingerültséget vált ki, mint részvétet, vagy éppen segíteni akarást. Ezek a fiatalok veszélyeztetettek, helyzetük, sorsuk a társadalmi közgondolkodás, a mindennapi értékek, társadalmi fejlődés perifériájára sodorta és sodorja őket — s ha néhányan idővel „be is illeszkednek”, marad egy részük, aki ezzel a teherrel éli le életének jó részét. A családban meg nem kapott szeretetet és kötődést a társadalom egészétől igényelnék — így, általánosságban —

akár tudatában vannak ennek, akár nem.

Különösen fontos ezt látnunk egy szocialista társadalomban. De ezt nem lehet úgy kezelni, mint „társadalmi problémát”, azaz a felelősséget — s az ezzel együtt járó cselekvést — csak a társadalmi-állami szervekre tolni, hagyni.

Hazánkban a gyermek- és fiatalok népesség 3,7 százalékat tartják nyilván veszélyeztetettként. Debrecenben az országos átlagnál kevesebbet, 1,38 százalékot. A százalékokhoz szokott szem hajlamos lenne bagatellizálni, humanitásunk, emberségünk viszont ezt is soknak kell, hogy lássa. 1981-ben 426, 1982-ben 679 veszélyeztetett gyermeket tartottak nyilván Debrecenben. A tényleges szám bizonyára ennél is magasabb, bár nem feltétlenül a helyzet romlásából, mint inkább a jobb felderítő munkából — így, általánosságban —

marad, a gyermekek világa a lakótelepi udvarokra szűkül.

A megelőzés eredményessége

Az állami szervek, oktatási intézmények 1982-ben is sokféle módon próbálták megelőzni a kedvezőtlen környezet kialakulását: a nehezebb anyagi körülmények között élő családoknak szociális segítséget nyújtottak. Rendszeres nevelési segélyben részesült az elmúlt tanévben 59 család 105 gyereke, rendkívüli szociális segélyt kapott (összesen 729 ezer forintot) 750 család 2550 gyereke. Az 1982-83-as tanévben közel egymillió forintot kap tanulmányi ösztöndíjként 253 fizikai dolgozó középiskolás gyermeke.

A gyermek- és ifjúságvédelem érdekében tett állami erőfeszítések összességükben tagadhatatlanul pozitívak, de a megtett erőfeszítésekkel az eredmények nem állnak arányban, továbbra sem lehet megnyugtatónak tekinteni a helyzetet. A veszélyforrások megszüntetéséhez vagy legalább hatásuk csökkentéséhez az iskola önmagában nem elegendő, a családokra pedig nemigen lehet számitani, hiszen éppen ebből származik a probléma. Vállalatok, územek, társadalmi szervek segítségére is szükség van, az ifjúsági szervezetek (úttorok és KISZ-ek) és minden egyes állampolgárára is, minthogy az előbbiektől segítségadásra közösségibb jellegű, s éppen az utóbbi, az egészen személyes kapcsolatok azok, amik a gyerekeket, fiatalokat, az szó szerint kézenfogva, visszavezethetik egy óket családként körülvevő társadalomba.

Az oktatási-nevelési intézményeken mindazonáltal természetesen több múlik. Sajnos, e szerepek ma még különféle okok miatt nem felelnek meg; a veszélyeztetett fiatalokat jobban le kellene kötniük, az átlagnál sokkal többet kellene velük foglalkozni, s nemcsak az ifjúságvédelmi felelősöknek.

Sz. G.

Napközi az udvaron

A veszélyeztetett tanulókat számon tartják az iskolákban — erre előírás van —, gondolják a figyelemmel kísérik, külön foglalkoznak a nehezen nevelhető tanulókkal. Az oktatási intézményekben ifjúságvédelmi felelősök működnek, akik a tevékenységükért rendszeres, havi pótjelölést is kapnak, így munkájuk számonekérhető, ellenőrizhető. A kollégisták mellett az albertben lakó fiatalokat is rendszeresen ellenőrzik, s a bejáró tanulóknak sok helyen külön klubjuk is van.

A legtöbb gondot okozó eset az általános iskolákban és a szakmunkásképzőkben van. Az óvodák kevesebb gyermekvédelmi problémával küzdenek, ugyanis sok veszélyeztetett gyermek nem is kerül óvodába, különösen a város peremkerületein, ahol sok lumpencsalád él. Az általános iskolákban is ott nagyobb az ilyen gyermekek száma, ahol a környéken nagyszámú szükség-lakás van (Nagy Sándor-telepi, József Attila-telepi, Fazekas Általános Iskola), s

a lakótelepi iskolák is ide tartoznak a rossz lakáskörülmények után ide költözött családok gyerekei miatt, akik között akad veszélyeztetett, hiszen családjuknak „csak” lakáskörülményei változtak, az életmód, ami addigra kialakult, nem. Ez utóbbi jelenség azaz „színezi” (komorabbá) a helyzetet, hogy bizonyos értelemben a dolgozó szülők nappal, iskola után az udvaron ténfergő „kulcsos” gyerekek is sűrűn veszélyeztetett kategória határát. Őt éve, 1978-ban csak az iskolai tanuló 40 százaléka, most már — emelkedő tanulói létszám mellett is — 44,8 százaléka kap napközti otthonos elhelyezést, de inkább az alsó tagozatosok. A felsősöknek csak körülbelül 13 százalékát tudja elhelyezni a tanács, ennyire van pénz, tanterem. A lakótelepek már most is előfordul, hogy III. osztályos tanulót sem tudnak felvenni. Így az egész napos nevelés mind a család — a szülők napközben dolgoznak —, mind az iskola részéről el-

Nincs a zsebünkben a bölcsek köve...

„Vitakozom veled, mert tisztellek”

Gyakorta és szívesen vitatkozunk politikai témákról mostanában. Vitatkozunk közéleti fórumokon és baráti vagy családi körben, hivatalos összejöveteleken és a fehér asztal mellett. Érvek és vélemények csapnak össze. Hol indulatosan, hol higgadtan fogalmazódnak az álláspontok, de vitatkozunk, vitatkozunk...

Ebben a felpezsdült, politizáló-vitázó légkörben képviseljük ma az országot vezető párt politikáját, álláspontját e párt tagjai, a kommunisták. Am nem egy párt-szervezetben döbbenek rá mostanában, hogy a kiegyensúlyozott előrehaladás időszakában bizony elkényelmesedtek, elszoktak a nyílt problémáktól, elvink határozott képviselőletétől. A vitakod, a vitakészség növelése, az ilyen értelmű politikai aktivitás fellendítése azért ma nem egyszerűen azt jelenti, hogy „egy kicsit jobban” csináljuk azt, amit eddig, hanem határozottan fordulatot igényel munkamódszereinkben, beállítódottságunkban.

Gyors és kiegyensúlyozott haladásunk időszakában meglehetősen gyakran halgatunk arra, hogy „a tények beszélnek önmagukért”. Való igaz, az értékelés legvégéig mindig a mindennapi tapasztalat, s ebben az értelemben a tények szükségképpen többet számítanak az okfejtésnek. Követni közgazdasági fejtegetésnél is ékebben „szól”

egy teli, illetve egy üres eladópult... Csak hogy a tények első sorban az állapotról „beszélnek”, s nem az összefüggésekről, az okokról, a lehetőségekről, a teendőkről. Ez utóbbiak megvilágításához akkor sem volt nélkülözhető a magyarázat, az érvelés, a meggyőzés, amikor a tények többé-kevésbé egyértelműen „egybecsengtek” velük. S természetesen még kevésbé mondhatunk le róluk ma, amikor egy sor olyan tény tapasztalhatunk — a lelassult gazdasági növekedéstől a felgyorsult ármegingásokig —, amelyek éppen ellentéti annak, amit korábban megszoktunk, helyeseltünk, életünk természetes jellemzőinek tekintettünk.

A pártpolitikai munkában választ, magyarázatot kell adnunk, megpedig oly módon az új tendenciákra, hogy sohasé téveszük szem elől: a tájékoztatás még nem egyenlő a meggyőzéssel! Felső pártmunkás hívta fel erre a figyelmet egy tanácskozáson, hozzátéve, hogy épp a meggyőzés eredményessége igényli ma tőlünk a vitakészség erősítését. Nem biztos ugyanis, hogy következtetéseinket mások első hallásra elfogadják, álláspontunkat azonnal magukévá teszik. A meggyőzés folyamatos párbeszédnek keretében, viták révén történik. S valóban meggyőző csak akkor lesz szavunk, ha képesek vagyunk vitakultúránkat is fejleszteni.

Sok minden hozzátartozik ehhez a követelményhez

Így mindenekelőtt egy olyan légkör, amelyben érződik, kifejeződik, hogy számunkra valóban fontos a vitapartner anyagának és szívének megismerése. „Vitakozom veled, mert tisztellek” — a makarenkói mondatát átforgalmazva pártmunkás mottóként ajánlta e gondolatot közéleti vitáinkhoz, s ezzel mélyebben egyet lehet érteni. Igen, azért vitakozom veled, mert nem mellékes nekem, nekünk, hogy el tudod-e fogadni álláspontunkat, meg tudunk-e nyerni törekvéseinknek, a közös cselekvésnek. Vitakozom veled, mert nem lehet elég számomra valamiféle formális egyetértés kicsikarása, különösen nem az ellenvélemény elhallgatása; valóságos egyetértést akarok, hiszen csak annak alapulhat az együttes cselekvés is. A népet felnőttnek tekintő, a közmegegyezést meggyőzés útján fenntartó és erősítő MSZMP munkatársa ilyen vitakészséget és vitakultúrát igényel a párt tagjaitól, a kommunistáktól.

Ettől a vitakultúrától a legkevésbé sem idegen a jó értelemben felfogott szennvedélyesség. A valóságos elkötelezettséggel természetesen jár együtt az adott ügy szennvedélyes képviselése. Korunk embere az észhez szóló higgadt, tárgyiszert érvelelét kedveli — mondják sokan, s joggal. De az észzel azért lehet szólni az érzelmehez is, s a tárgyilagosság nem igényel egyúttal szennvedélyes, hideg kívülállást.

S lehetünk igazunk szennvedélyes hirdetői úgy is, hogy az ne járjon együtt a vitapartner letorkolásával, ne akadályozza ellenérveik megfontolását.

Vitáinkat — hogyan is lehetne másként? — saját álláspontunk elfogadásáért folytatjuk. Am mindig józanul számolunk meg az azzal, hogy esetleg mi tévedünk, egyes kérdéseket mások ne tén jobban ítélnek meg, mint mi. Vitáink olyan eszmecserék, amelyek minden résztvevőt gazdagítanak. Szennvedélyességünk az eltelt évek során nagyon sok kérdésben elfogadták a kommunisták véleményét, ám akadtak olyan problémák is, amelyekben nekünk kellett megfontolást tárgyává tennünk, és érveik hatására módosítanunk álláspontunkat. A párttagsági könyv birtoklása nem jelenti, hogy ezzel zsebünkben őrizzük a bölcsek követ. A közéleti vitákon nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a párt csakis taníthat, s hogy ez a megközelítés vitakultúránknak szerves része, fontos társadalmi vonása kell hogy legyen.

Nem önmagáért, nem öncélúan kell fejlesztenünk vitakészségünket, vitakultúránkat. Társadalmunk politikai egységének megőrzése és erősítése, közös cselekvésünk igényli a kommunistáktól, hogy tudjunk és akarjunk okosan, meggyőzően, a másik szavára is figyelve vitakozni.

Gyenes László

A SPITZBERGÁKRÓL

2. Píramisnak hívják azt a városkát, amely az azonos nevű hegy tövében épült. Itt működik a világ legészakibb szénbányája. A 950 méter magas hegy fele magasságában szovjet bányászok termelik ki a szenet. Messze az Északi-sarkkör fölött járunk, a tárnákban mindig fagyot mutat a hőmérő. A szénréteg vastagsága egy és hat méter között váltakozik, a bányaművelés szinte teljesen gépesített. A veszélyesen gázos bányákban a közepes minőségű szénből évente 250 ezer tonnát fejtenek ki, amit nyáron, amikor a jéggé dermedt tenger enged, az innen 1300 kilométerre délre levő Murmanszkba vagy a 2000 kilométerre fekvő Arhangelszkbe hajóznak.

A város egyik részlete

Nem olcsó itt sem a ki-termelés, sem a szállítás, de kimutatható, hogy az említett két iparváros számára még mindig kevésbé költséges a Spitzbergákról tüze-lőt szállítani, mint a Szovjetunió más szénmezőiről.

A szigetsoporon most több mint ötezen élnek, közülük háromezer a szovjet állampolgár, többségük természetesen bányász. Al-talában két évre szerződnek családostul vagy egyedül, de nem ritkaság, hogy szer-ződésüket háromszor, négy-szer is megújítják. Főleg

Donyecből, a tula terület-ről és Vorosilovgrád kör-nyékéről érkeznek munká-sok ide, a nyári örök nap-pal és a téli örök éjszaka vi-lágába.

(Folytatjuk)

Zoltai Károly

A hegyek lábánál Píramis városka, felülnézetből

JEGYZET

Sógorság-komaság, vagy üzlet?

Panaszkodik a tsz-elnök, szerinte, amíg a régi igaz-gató állt a felvásárló vállalat élén, valahogy jobb volt a kapcsolatuk. A nyugdíjba vonult vezető helyébe lépő fiatalabbnal kezdte, hogy felülvizsgálta a szerző-déseket és új feltételeket szabott, azoknak adott több kedvezményt, akik nagyobb területet ígértek a gyárnak.

„Pedig mi már évtizedes partneri viszonyban álltunk egymással. A régi igazgató megértéssel fogadta, hogy jóvedelmességi okokból felére csökkentettük a szerző-déses termelést. Belátóbb volt, vagy az is lehet, hogy az új vezető kevésbé rokonszenvezik velünk. Biztos vannak más kedvencei! — érvel a sértődött fél.

Az üzlet az hosszú távon nem ismer rokon szálakat, sógorságot-komaságot, s fenállásában is csak addig le-het bízni, amíg az a szerződő feleknek kölcsönösen elő-nyös.

Az ugyan — a szabályt erősítő kivételként — előfor-dulhat még, hogy egy-egy feldolgozó üzem vezetője élve (visszaélve) helyzeti előnyével, átveszi a le nem szerződött portékát is ismerőseitől, barátaitól, miköz-ben másoknál a piaci helyzetre hivatkozva késlelteti az áru felvásárlását. De ez is gyanús üzlet, mert ilyenkor joggal feltételezhetjük, hogy nemcsak a szép emberi érzések táplálják a baráti szimpátiát, hanem „kéz kezést mos” alapon olyan anyagi előnyök, amelyeknek a né-gyüzlet látja kárát. Az ilyen előnyöket viszont senki sem élvezheti sokáig — büntetlenül.

De csak a példa kedvéért térünk ki erre a szélsőségre, hiszen nem ez a tipikus, hanem az a partneri kap-csolat például, amelyet a Békés megyei Tsz-övetség meg a Csongrád megyei Állami Gazdaság szakszolgálati állomásának szerződése dokumentál. A szerződés szer-int a negyedszázados múltra visszatekintő állomás — a helyi takarmánytermesztő adottságok és költség-tényezők figyelembevételével — számítógépes programot ad arra, hogy miképpen lehetne a legkevesebb takar-mányból a legtöbb húst előállítani — egyelőre csak a sertéseknek. „Csak” mondjuk, és tesszük időzójelbe ezt a kis szót, hiszen Békés megye három államj gazdasá-gában már több mint 200 ezer sertést hizlalnak a sze-gediek receptje szerint, és csupán az orosházi gazdaság mintegy 7 millió forint megtakarítást köszönhet e mód-szer alkalmazásának.

Úgy véljük, a Békés megyei példa valóban meggyő-ző. Egenrangú partnerek kötötték az együttesen meg-szerződés nyereségy reményében, amit — a szerződés szellemében — az üzleti tisztesség előírásai szerint osz-tanak meg egymás között, mint ahogy az esetleges vesz-tegés ódiumát is kölcsönösen vállalják.

Együtt sírnak és nevetnek — ahogy mondani szokás.

Kovács E. Péter

HELYSZÍN

A Nagyállomás hajnalban

Néhány lakásban megcsörren a ketyegő vekker. Hajnali négy óra. Ébrednek a vá-ro-s. Kezdődik a nap. Vannak, akik most bandukolnak haza, imbolyogva, akár a hó-pelyhek. Vannak, akik most kelnek, meleg ágyból. Most indulnak otthonról — mun-kába. De nem hétalvók a tejesek sem, ők még korábban ébrednek. Fürgén rakják a friss árut az üzletek bejáratá elé. Né-hány hóeltakarító munkást is látni lehet. A járdáról komótosan tolják a havat. Ke-zükben ezüstösen meg-megcsillan a bádog-lapát.

...
A villamos — síró kerekkel — döc-cenve, koppanva megáll: Debrecen, Nagyál-lomás. Alig múlt négy óra. Az épület mint-ha ásitozna még. Békés csend uralja a nagy csarnokot. Nyoma sincs a szokásos nyüzsgésnek, tolongásnak. Ragyognak a burkolati kövek. Fényesek a várótermek. A padon alvó, kopottas kinézetű ember hor-kolása nógatja a lassú időt, múlásra. A ko-ra hajnali szolgálatot teljesítő rendőrök há-tározott lépésekkel járnak körül a helyisé-geket. Ők éberek. Tájékoztatók szerint rendben, nyugalomban telt az éjszaka Deb-recen legforgalmasabb pontján, a Nagyállo-máson.

Hirtelen felbúgnak a hangszórók: „T-li-lili-lalala!” A jól ismert szignál dallama után megszólal a bémondó: „Személyvonat érkezik Tiszalók felől...” A pontos idő négy óra ötven perc. Az aluljáró lépcsőjén feltűnik az érkezők első csoportja. És meg-indul a korán kelők hullámzása. Mindenki siet. Fut. A kép tarka, vegyes. Munkások, alkalmazottak, diákok — és utasok. Vajon honan jönnek? Hová igyekeznek?

Tapintatosan közeledünk egy középkori hölgyhöz:
— Asszonyom, ha szabadna...
— De kérem, mit akar?
— Honnan érkezett és...
— Mi az, hogy és. Ohatrol.
— Itt dolgozik Debrecenben?
— Nem. Vásárolni jöttem, a téli vásár miatt — oszlott el némileg bizalmatlansá-ga.

A következő kérdezett egy harminc év körüli fiatalember, vasúti tiszt:
— Honnan érkezett?
— Nagykerekiből.
— Itt dolgozik az állomáson?
— Nem. Megyek tovább Szolnokra. Ott veszem át a vonatvezetői szolgálatot.
A bejáratú ajtóknál fél tucat fiatal — lá-nyok, fiúk — fújják a cigifüstöt:
— Gyerekek, ennyire ráértek?
— Az első órákezdésig még van időnk.
— Hova jártok?
— Szakmunkásképzőbe.

Egy barátságos külsejű, középkori em-berhez lépünk:
— Hánykor kelt?
— Hajnal háromkor.
— Hová igyekszik?
— Havat lapátolni.

Három felnőtt korú lány furcsa szemel-kerekit:
— Lányok, munkába indulnak?
— Ili... igen.
— Hová?
— A BARNEVAL-hoz — és futnak to-vább.

A tapasztalat szerint nem könnyű haj-nalban párbeszédbe elegezni a munkába siető emberekkel. Sietnek és arcuk még ál-matag. A „ráérősökkel” annál inkább. Egy borostás képű idős úr (!) látva — a saját, új fellegfoga szerint — az előbbi kérdező-ködést, megtszítel társaságával:
— Csak tüzet kérnek.
— Szívesen, de odakint.
— Jaj, kérem, hogy is mondjam... Hej az a pénz... Az előbb, attól a kövér nő-személytől, vettem egy villanyborotvát, há-romszáz forintért. Bánom. Adnám már százért is, mert nem maradt pénzem...

Az öreg tovább tukmálna a „műszert”, de az emberek zajos áradata, az állomás hangos zivaja elnyomja vékony hangját.

...
Hogy pontosan összegezni tudjuk a pá-lyaudvar hajnali utasforgalmát, ezért az ügyeleti irodában Takács Imrétől, a Nagy-állomás helyettes főnökétől kértünk rövid tájékoztatást. Elmondta, hogy naponta haj-nal négy óratól reggel fél nyolcig több mint húsz vonatot fogad Debrecen, 10—12 ezer emberrel. Dacára annak, hogy emelkedtek az utazási költségek, hogy a Volán számos járatot sürített, a MÁV utasforgalma itt érezhetően nem csökkent. A bőséges hóesés ellenére pedig mindössze két vonat érkezett némi időkésséssel. Szervezetten felkészültek a hóeltakarításra.

...
Kinyitott a resti, az Utasellátó és a moz-góbusz. Kínálják a reggeli harapnivalót. Az egész éjjel nyitva tartó tejbárrban élén-kül a forgalom. Sokan két marokra fogják a csészét, sietve szűröcslik a forró feketét. Megtelt a tanulók váróterme is. Egyesek a meleg radiátorra hajolva bóbiskolnak. Más-ok ásitozva lapozgatják a tankönyveket.
Egyre csökken az érkező vonatok száma. Az utasok áradata lassan gyérülni kezd. Odakint a sietős emberek talpa alatt fris-sen ropog a februári hó. A távolból felbúg egy gyári kürt. Egy dolgos nap újra elkez-dődött.
Miklósváry Tibor

Fogta a lapátot, a keverőt, s maga keverte meg a habarcsot, csak aztán lökte oda a fiú kezébe a szerszámot. — Így! — mondta. — Kevés víz, sok keverés, amíg fokhagymaszaga nem lesz. — Fölhúzta a inyét. Talán nevetni készült. De még ide-jében észbe kapott, és abba-hagyta.

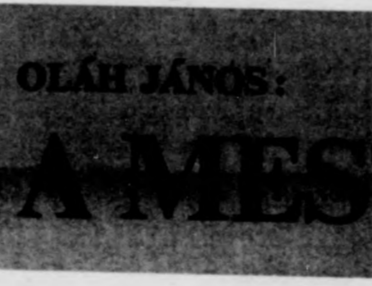
A keverőből a habarcsot a fiú már egyedül merete ki egy ütött-kopott vödörbe, s vitte az emeletre. A létra előtt megállt. A mester el-vette a vödört, s a létrán füg-gő kampóra akasztotta. Hoz-zálaltott a munkához.

Mindenféle mendemondák terjengtek az építkezésen, hogy a mester a párttitkár rokona, hogy egy fél hizót adott az üzemi orvosnak, s az írta föl neki ezt a munkát, hogy szólja van, és minden évből egy teli horod móri ervejt gurít be az építve-zető pincéjébe, de hát mind-ebből csak az volt biztos, hogy senki nem tud semmit, vaktába irigylik tőle a köny-nyű munkát. A munka tény-leg könnyű volt, és teljesen értelmentel: a betonoszlopok apró pattogásait simította be habarccsal reggel héttől este ötig, és nem akármilyen óra-bérért.

A mesternél csak a fiúnak volt jobb dolga: naponta há-rom-négy vödör habarcsot föl vitt az emeletre, ezen kívül szinte semmit s kellett csinálnia. — Felőlem úgy ütöd agyon az időt, ahogy akard — mondta a mester, — akár le is fekhatsz, de amikor füttyentek, akkor aztán lö-dülsz! Ha más dolog nincs, fölszeded a rozsdás szöveget, nehogy azt higgye a műve-zető, hogy lógnak, és a nya-kunkba sózson valamit. Fő a lázas semmittevés. Na, érted már? A lényeg az, hogy óra-bérek vagyunk — mondta, és egy sokatmondó kacsin-tással tetézte meg a tanítást.

Fizetésnap volt, zsebük-ben a borítékkal éppen elszé-

ledőben voltak, amikor vala-ki nevén szólította a fiút. A művezető volt az. Betessékel-te az irodába. A nagy, barna íróasztal mögött egy idegen férfi ült. A művezető, miköz-ben a fiút leültette a fal mellé tolt rozoga székek egyikére, maga állva maradt. — Mind itt vannak? — kér-dezte az idegen. A művezető bólintott. A fiú ekkor vette csak észre, nincs egyedül, negyedmagával hallgatja az idegent, aki úgy beszél, mint-

ha nem is hozzájuk, a pusztá-levegőhöz intézné a szavait. — Maguk fiatalok — mon-dta, s gúnyos mosoly villant meg a szája szögletében. — Akarnak-e többet keremi? — Itt rövid hatáskörrel tartott. — Helyes. Úgy látszik, jól választottunk, amikor ma-gukra gondoltunk. Az új he-lyen többet kell majd dol-gozniuk, de jóval többet is kereshetnek, akár a dupláját az eddiginek. Kérdés van? Nincs. Akkor hétfőn már az új helyen kezdenek. Jó mun-kát! — s szedelőzködni kez-dett, úgy, hogy mindenki ért-sen belőle.

Az új munkahely a fő-délműszaki telep volt. A fiú megállt a telepvezető előtt:

— Tisztelem — mondta.
— Mi lesz a munkánk?
— Nem kell elkapkodni — mondta a telepvezető, s ba-rátságosan hátbavágta a fiút. — Azt kell — mutatott a ka-pu előtt várakozó pótkocsis teherautóra, ami tele volt ce-menteszákokkal — behorda-niuk oda... a raktárba. — S

mindjárt mutatta is a telep közepén dűledező fészert.

— Nem lehetne megkérni a sófőrt, hogy álljon közelebb? — kérdezte a fiú. A telepve-zető válasz gyanánt hátra fordított, s bevette magát az irodába, egy szaluzódeszkák-ból összerott barakkba. Fél-retolta az egyik deszkát, úgy figyelte, mire jutnak az ál-do-zatai.

Amikor végeztek, már dél-után lehetett, a fáradságtól

kabátja szárnya alatt bontot-ta ki, számolta a pénzt, ne-gyedannyi se volt, mint amennyit várt, amikor a mester lecsapott rá.

— Na, mi van, hova szök-tél, gyerek, hogy még elkö-zsönni se volt idő? Olyan jó az új helyed? — Úgy beszélt, mint aki mindent tud. Főlö-slegesen látszott hazudni, de a fiú ellene szegült, csak-azértis.

— Jó — mondta. — Nagyon is jó — mintha attól, hogy egymás után többször is ki-mondja, nagyobb hitele le-hetne az állításának. A mes-ter lassan, megfontoltan föl-emelte a tekintetét, és belené-zett a fiú szemébe. A kék tek-intet, mért volt ilyen való-színűtlenül kék, szinte kény-szerítette, hogy tovább be-széljen, hogy egészen belebo-nyolódjék a hazugságba. — Na, melő, az van, de megfize-tik. Ilyen borítékok viszek haza, ni! — és mutatta, hogy ujjnyit vastagot. A mester fölhúzta a szemöldökét. — Nem hiszi? — ijedt meg a kételkedés első, nem is egé-szen bizonyos jeletől a fiú. — Kérdezze meg... — meg-akadt egy pillanatra, érezte, ide igazán szavahihető tanú neve kíváncsoznék, s ilyen nem jutott eszébe, ugyanak-or azt is érezte, ha elveszíti a lendületét, az végzetes le-het. Bémondta a telepvezető nevé.

S ettől a bennfentesen hangzó névtől, amit mintha valami makacs jóakarójának, atyai barátjának a neve lett volna, olyan bizalmaskodva, már-már sértő közvetlenség-gel a hangjában ejtett ki, igazán kezdett volna válni, ami nyilvánvalóan hazugság volt. Csábító lehetőség volt benne. S annyi hinni kezdett ezre, észre se vette, hogy a mester eltűnt mellőle, nem hallgatja senki, a levegőbe beszélt.

Nyitott baráti k Milyen legyen a

Szakszerűség, de tizmus, pénz, hatékony fogalmak kulcsszava-hatnának, ha a mű-otthonok megújulásá-vá bfejlődésének p-ját akarnánk rövide-mezni. S ha a sort oly-vakkal folytatnánk, vállalkozás vagy inno-legtöbb népművelő k-vül napjaink tenniv-lényegét sejtene m-nük.

Ezekkel a gondol-kezdődik Litauzski Kiserlet a művelődés-ni tevékenység demo-lására című — egyelő-csak kéziratban hoz-z — tanulmánya, ame-ként maga a viz-alapjául szolgáló-negy megye közmű-szakembereinek ta-zásán tüzetett napire-minap a megyei mű-központban. A tana-résztvevői valam-tudnak arról, hogy-szabású kutatási r-1980-ban tizenöt haj-ri művelődési ottho-mechanizmusának és-sági kapcsolatainak-tésével vette kezde-követően a vizsgála-terjedtek Heves, Sz-Szatmár és Szolnok-harminchat intézmén-Püspökladányra is. A-tok egy része még f-zásra vár, de a legfo-tapasztalatok, tart-már megfogalmazható

Legyen népmű

„Legyen házigazda-velődési házban! — o-tó egy nyomtatott s-pon. — Gondoljon be-ismerőseire, munk-ri, brigádtársaira! T-mit szeretnének látni-ni, csinálni a mű-házban? Ha tudja, g-ükkel meg is sze-számukra néhányat. U-jon saját hobbitár-arra, ami megragadta-deklódását! Hátha n-érdekelne — próbálj-zósen felderíteni! U-jon községünk kultúra-tére! Mivel lehetne a-tani? Elképzelését g-ünkkel meg is való-Rendelkezzen mű-házunk szellemi, p-nyüzgyi lehető-Rendezze meg javaso-ramját segítségünkkel-a felhívásra alapult-akció, amelyet Legy-művelő! címmel a nyolc művelődési otth-índítottak útjára. A-tekről annak idején e-hasábokon is beszár-Arról azonban még-hogy a lakosság min-tegéből akadt jel-vállalkozó. Érdekes ta-lat, hogy zömmel kö-értelmiségi férfiak t-nyverte meg ez a forr-a rétegét, amelyről k-az a megállapítás-hogy nehezen kap-be lakóhelye kultúra-tébe. A kísérlet ré-manapágos, hogy lát-paszivitásuknak a r-lő lehetőségek, cs-fornák hiánya volt a

Ki lett népműve-nyolc településen n-negy lakos és huszon-port tett eleget a f-nak, oly módon, hogy-dolásaikból, ötleteik-lencven intézményi-ram, különféle ren-valósult meg. A kís-zenhétézer látogatót-és 98 ezer forint kiad-nében 103 ezer forin-telt eredményezett, v-egyre fontosabb sz-manapság a kultúra-jában — eltartotta ö-söt, nyereséget hoz-vábbi hatvan progr-vezése vagy lebon-jelenleg folyik. Nyolc-port alakult meg tár-közreműködéssel, sel. Összesen negyven-ményben körülbelül-mincan dolgoztak el-gáltak nélkül, s mu-nak hol egy-egy t

Nyitott ház - baráti körökkel?

Milyen legyen a művelődési otthon?

Szakszerűség, demokrácia, bizalom, hatékony munka, pénzügyi fenntarthatóság, a foglalkozások kulcsszavainak lehetnének, ha a művelődési otthonok megújulásának, továbbfejlesztésének programját akarjuk röviden jellemezni. S ha a sort olyan szavakkal folytatnánk, mint a vállalkozás vagy innováció, a legtöbb népművelő kétségkívül napjaink tennivalóinak lényegét sejtene meg bennünk.

Ezekkel a gondolatokkal kezdődik Litauskai Tibor Kísérlet a művelődési otthoni tevékenység demokratizálására című - egyelőre még csak kéziratban hozzáférhető - tanulmánya, amely, miként maga a vizsgálat alapjául szolgáló kísérlet, négy megye közművelődési szakembereinek tanácskozásán tüzetted napirendre a minap a megyei művelődési központban. A tanácskozás résztvevői valamennyien tudnak arról, hogy a nagyszabású kutatási program 1980-ban tizenöt hajdú-bihari művelődési otthon belső mechanizmusának és lakossági kapcsolatainak felderítésével vette kezdetét. Ezt követően a vizsgálatok kiterjedtek Heves, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye harminchat intézményére és Püspökladányra is. Az adatok egy része még feldolgozásra vár, de a legfontosabb tapasztalatok, tanulságok már megfogalmazhatók.

Legyen népművelő!

„Legyen házigazda a művelődési házban! - olvasható egy nyomtatott szórólapon. - Gondoljon barátaira, ismerőseire, munkatársaira, brigádtársaira! Tudja-e, mit szeretnének látni, hallani, csinálni a művelődési házban? Ha tudja, segítséggel meg is szervezhet számukra néhányat. Gondoljon saját hobbjára, vagy arra, ami megragadta az érdeklődését! Hátha mást is érdekelne - próbáljuk közösen felderíteni! Gondoljon közegünk kulturális életére! Mivel lehetne gazdagítani? Elképzelését segítséggel meg is valósíthatja. Rendelkezzen művelődési házunk szellemi, anyagi, pénzügyi lehetőségeivel! Rendezze meg javasolt programját segítségünkkel! Erre a felhívásra alapult az az akció, amelyet *Legyen népművelő!* címmel a megye nyolc művelődési otthonában indítottak útjára. A kezdetekről annak idején ezeken a hasábköveken beszámoltunk. Arról azonban még nem, hogy a lakosság minden rétegéből akadt jelentkező, vállalkozó. Érdekes tapasztalat, hogy zömmel középkorú értelmiségű férfiak tetszését nyerte meg ez a forma, azét a réteget, amelyről korábban az a megállapítás jött, hogy nehezen kapcsolódik be lakóhelye kulturális életébe. A kísérlet révén ma már világos, hogy látványos passzívításuknak a megfelelő lehetőségek, cselekvési formák hiánya volt az oka.

Ki lett népművelő? A nyolc településen negyvennégy lakos és huszonkét csoport tett eleget a felhívásnak, oly módon, hogy elmondásából, ötleteikből kilencven intézményi program, különféle rendezvény valósult meg. A kísérlet tizenháromezer látogatót vonzott, és 98 ezer forint kiadás ellenében 103 ezer forint bevételt eredményezett, vagyis - egyre fontosabb szempont manapság a kultúra szférájában - eltartotta önmagát, sőt, nyereséget hozott. További hatvan program szervezése vagy lebonyolítása jelenleg folyik. Nyolc kiscsoport alakult meg társadalmi közreműködéssel, vezetésével. Összesen negyven intézményben körülbelül százharmincan dolgoztak ellenszolgáltatás nélkül, s munkájuknak hol egy-egy program

előkészítése, hol a művelődési otthon felújítása látta hasznát. Püspökladányban száz brigádtag négy nagyrendezvény házigazda-teendőt látta el. A kísérleti program hasznát: öt-hatszáz fő társadalmi munkáját állította a szabad idő hasznos eltöltésének szolgálatába; aktivitásra serkentette az érintett társadalmi vezetőségeket (ugyanis ezek döntöttek a javasolt programok megvalósíthatóságáról, illetve az egyébként csekélyke díjak utólagos odaítéléséről); gyarapította a közművelődés formáit, módszereit; és mindezek révén társadalmiasította a művelődési otthonait.

Összefűző szálak

Ki mennyire tekinti szívének a lakóhelyén működő művelődési ház vagy központ munkáját? A magáénak érzi-e az intézményt? Segíti-e az ott folyó tevékenységet? A régóta fontos kérdésekre adható biztos válasz érdekében a kísérlet során Berettyóújfaluban felmérték a művelődési otthonhoz szervezhető baráti kör (egyesület? társaság?) alakításának módját, ám mivel a fiatal városban a megvalósítás objektív feltételei (épület) jelenleg nincsenek meg, Püspökladányban készítették elő ilyen kör 1983-ra tervezett megalakítását.

A baráti körnek bárki tagja lehet, aki pénzzel vagy társadalmi munkával támogatja a művelődési otthon. Mindezt cserébe megkülönböztetett lehetőségeket kapna kulturális információ, terem és egyéb kedvezmények tekintetében.

A kísérlet - bár befejezését csak 1984 végére várhatjuk - eddigi eredményeivel is egyértelműen jelzi, miként igazítható a közművelődés demokratizmusát és szemléletét a megváltozott gazdasági körülményekhez. A szakmai többlet értékelése nem a mi feladatunk, az azonban kétségtelen, hogy az újat kereső próbálkozások nélkül igen nehéz lett volna a művelődési otthonok életének megújítása. A többleteredményhez, tudvalevő, pénz is több kell, ez viszont a kísérlet többletbevételeiből szerezhető. Sőt, még arra is jutott belőle, hogy a lakosság köréből verbuválódott aktivistákat díjazták, további együttműködésre ösztönözték.

Hogyan tovább? Kézenfekvőnek látszik a művelődési otthonokban folyó tevékenység demokratizálására irányuló kísérletek, megújító törekvések integrálása. A külföldi gyakorlati törekvések és elméleti megállapítások összegzésének színtere: Püspökladány. Ugyancsak kézenfekvő feladat, hogy a meglévő, az eddigi akciókból született lakossági aktivitáshoz olyan mechanizmusokat teremtsenek, amelyekben ez a cselekvőkészség kibontakozhat, folyamatosan ülhathat. Elgondolkodtat a kossági kezdeményezéséből született programok népszerűsége nehezen békíthető összecsúszása a jelenleg elfogadott kultúraértelmezéssel. Viszont számos olyan ötlet bukkant fel, amely a mégoly leleményes népművelőnek sem jutott eszébe eddig. Püspökladányban például az egykori válogatott sábjának, Miska bácsi „unalmas” jégpályát csinált, s estéről estére zenés rendezvények, „jégdiszkók” hozták ott össze a nagyközség fiataljait. A jégkenőcsön el lehet csúszni. Aki viszont vállalja a kockázatot - miként a kísérletbe bekapcsolódott négy megye népművelői közül sokan -, előbb-utóbb megáll a talpán ott is. Még mindig dicséretesebb magatartás, mint a pálya széléről nevetni a botladozókon.

J. N. J.

Hortobágyi pásztortáncok

Nyírségi táncok

Minősítés előtt a Debreceni Népi Együttes

A Debreceni Népi Együttes február 13-án, vasárnap délelőtt fél 11-kor és este 7 órakor mutatja be a Kőlcsey Művelődési Központ színháztermében minősítő műsorát. Az együttest a legjobb magyar amatőr táncscoprtok között tartják számon, fennállásának 33 éve alatt három földrész tizenkilenc országában összesen harminchárom alkalommal vendégszerepelt. Ötször kapta meg a kiváló együttes címet, számos nemzetközi fesztiválon szerepelt sikeresen. A legutóbbi országos minősítésen arany I. minősítést szerzett a Debreceni Népi Együttes.

A vasárnapi bemutaton kétrészes műsort láthatnak az érdeklődők. A repertoár rendkívül változatos, hortobágyi, nyírségi, erdélyi, bihari táncok szerepelnek a műsoron. A művészeti vezető és koreográfus dr. Béres András, zenei vezető Györfi Katalin, tánckarvezető Horváthné Béres Zsuzsa, vezető primás Benczi Gyula.

Felvételünk a minősítésre készülő debreceni táncosok próbáján készült.

Fergeteges

(Fotók: Iklódy János)

Válogatás a mezőgazdasági könyvhónap terméséből

Az ezredforduló mezőgazdasága

Kevés olyan ember van, akinek ne érdekelne a jövő. A nemzetgazdaság tervezéséről felelős szakemberek sem jelentenek kivételt ez alól. Az Agrártervezésünk 2000-című kiadvány anyagát több, már korábban megjelent művekből állították össze a nagyközönség számára. Kiválóan használták az üzemi és a népgazdasági tervezésben. Bizonyára kedvező fogadtatásra talál szakembereink köreiben.

A Horn Artúr-Keserű János-Szentmihályi Sándor által szerkesztett Állategyesítésünk fejlesztésének lehetőségei című munka úttörő vállalkozásnak számít. Az elmúlt évtizedek során ehhez hasonló mű nem látott napvilágot. Az előszóban Vánca Jenő a következőket írja: „A könyv egy

olyan öt éves időszak (1976-1980) legújabb tudományos tapasztalatait foglalja magában, melyeket hazánkban általában a mezőgazdasági termelés, de ezen belül az állattenyésztés terén is a sikeres fejlődés jellemzett.” Szerteágazó kérdések kerülnek terítékre, a szakember kedvére válogathat. A kutatási eredmények a gyakorlati életben fölmerülő kérdésekre keresnek, illetve adnak választ. Jó részük elterjedése csak az elkövetkező időszakban lehet számítani.

A baromti- és szarvasmarha-tenyésztők kézikönyve után megjelent a Juhtenyésztők kézikönyve is, amely nemzetközi szerzőgárdát vonultatott föl. A magyarokat Veress László képviseli. Időszzerűségét kiemeli az ágazat cseppet sem kedvező helyzetét, hazai megítélését.

Visszapillantás a múltba

Nem a jövőt, hanem a múltat teszi vizsgálat tárgyává Fehér György az Agrártörténeti tanulmányok 11. kötetében. (A mezőgazdasági kísérletiügyi Kialakulása Magyarországon 1869-1814). Bár a kísérletező kedv nem volt idegen a honi gazdalkodóknak, szervezett formában csak az 1860-as évek végétől beszélhetünk. Mindezt elősegítette a mezőgazdaság kapitalizálódása. Az első kísérletiügyi állomás az 1869-ben létesített Magyarországi Gazdasági Eszköz-és Gépkísérleti Állomás volt, Európa második ilyen rendeltetésű intézete. Az akkori hazai kísérletiügy gerincét a vegyi állomások jelentették, amelyek méltán hasznára váltak az egész magyar tudományoknak. 1884-ben Debrecenben is megalakult a Vetőmagvizsgáló Állomás, ahol a századforduló környékén évente 1200 minta minősítését végezték el. Az első időszakban az egész kísérleti hálózatra jellemző, hogy a gazdasági tanintézeteknek volt alárendelve, bár 1898 előtt is volt egy-nemely intézet, amely az FM irányítása alatt állt. Az

1869-1898 közötti évek a hazai mezőgazdasági kísérletiügy „tanulóévei”. Fordulópontot jelentett 1897-98, megalakult a Kísérletiügyi Központi Bizottság, amely hatékonyabb kutatás végzésére nyújtott lehetőségeket. A növénytermesztésben a termelési és trágyázási kérdések megoldásán kívül lépések történtek a növények nemesítésére is. A Debreceni Dohánykísérleti Állomás is szép eredményeket ért el ez

utóbbiban. Látványos és eredményes küzdelmet folytattak a filoxéra és a peronoszpóra elleni küzdelemben. Ha jóval kisebb létszámmal és intézeti hálózat-al is, mint az előzőek, működött az Állatelettani és Takarmányozási Kísérleti Állomás, a magyarországi Tejkísérleti Állomás és a Gyapjúminősítő Intézet, munkakodásukról csak az elismerés hangján szólhatunk. Olyan kiváló szakemberek dolgoztak falai között, mint a kémikus Kosutány Tamás (Nyírlugoson született), Ujhelyi Imre, aki a hazai szarvasmarha-tenyésztés föl- lendítésén fáradozott eredményesen, Cserháti Sándor pedig a hazai növénytermesztési tudomány alapjait rakta le. A kiválósgok közé tartozott még Sigmond Elek (talajtan), Degen Árpád (orvosi diplomával a kezében vetőmagkutatásokat folytatott), a Debrecenben tevékenykedő Kerpely Kálmán vagy a sokoldalú Rodiczky Jenő.

Az idősebb korosztály által még ismert agrártársadalmi rétegről ír a már említett sorozat 10. kötetében Lencsés Ferenc. (Mezőgazdasági idegmunkások a negyvenes években.) „Az idegmunkások az agrárproletár társadalmi rétegbe tartoztak, és még véletlenül sem vallották magukat parasztnak... A teljesen nincstelenek legközelebb az 1-5 holdal rendelkezéssel törpebirtokokhoz álltak, akik általában képtelenek voltak földjükön megélni, és kénytelenek voltak maguk vagy családjuk egy-két tagját idegmunkára elküldeni” - írja a szerző e réteg társadalmi helyzetéről. A földosztással jó részük földhöz jutott, életük, munkájuk már csak a történelem lapjain olvasható.

Kétszer ad, ki gyorsan ad

Nem szándékozom ünneprontó lenni, de az idei könyvhónap egy kicsit mostohán bánt a kistermelőkkel, a kerttulajdonosokkal. Az előzetes prospektusban mindössze három könyv található, amely újdonságként jelenik meg. Sokan keresik korábbi évek, e csoportba tartozó kedvelt munkáit, de az utánnomások kímélt, ha egyáltalán lesz. Ez visszavetelhető arra, hogy nem megalapozott jó néhány „gyors segítséget nyújtó” szak-

könyvnek már az első megjelenési példányszáma sem, gondolva itt a legtöbb embert érintő kertészeti könyvekre. Nem beszélve arról, hogy teljesen hiányoznak a praktikus, mindenki által érthető kerti, szőlő- és gyümölcsstermesztési, netalán háztáji állattartók számára kiadott takarmányozási könyvek. Jobban kellene ismerni a nagyközönség igényét. Ez gazdasági érdek is egyben.

Surányi Béla

XX. természetbaráthét

Február 10-én, csütörtökön a Déri Múzeum előadótermében a következő előadásokra kerül sor a természetbarát hét keretében. 17.15: Tájékozódás a csillagos égen — színes diavetítéssel. Előadó: dr. Kálmán Béla, a Napfizikai Observatórium vezetője. 18.00: Finnország a biológus szemével — színes diavetítéssel. Előadó: dr. Dévai György egyetemi docens.

Együttműködési megállapodást kötöttek az 1983. évre

az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács és a Magyar Természetbarát Szövetség. A megállapodásban rögzítették, hogy kiemelten foglalkoznak a vasúti és közúti keresztdőésekben történő biztonságos áthaladás népszerűsítésével, az ittas állapotban történő járművezetés visszaszorításával, a biztonságos közlekedést elősegítő védőeszközök (biztonsági öv, bukósisak) használatával, az elsősegélynyújtási ismeretek terjesztésével. Együttműködnek a kerékpáros és motoros túrázás fejlesztésében.

Három arany

Az elmúlt hét végén Kecskeméten rendezték meg az idei ifjúsági és junior egyéni vidékbajnokságot. Ezen a Debreceni Dózsa versenyzői három aranyérmert szereztek.

Eredmények. Ifjúságiak. 49 kilogramm: 1. Osán Csaba. — 57 kg: 3. Szinkulics János, ... 5. Balogh Csaba. — 62 kg: 1. Kristóf Attila. — Juniorok. 60 kg: 3. Balogh Zoltán. — 65 kg: 1. Oláh Csaba. — 86 kg: 3. Vég József. — 95 kg: 3. Kovács Attila. ... 5. Varga Ferenc.

Még nem tudják a verseny végeredményét...

A megyei ökölvívó-szövetség gondjai

Immár hagyományos, hogy a téli hetekben kibővített előkészítő tartanak a megyei sportági szakszövetségek, s ez alkalommal beszámolnak az előző évi tevékenységükről s bizottságik munkájáról, az elért eredményekről. A minap a megyei ökölvívó-szövetség összejövetelén vettünk részt, melyen megjelent Nemes László, a megyei sporthivatal elnöke is.

A szakokchoz híven az elnöklő Báthory Géza, a megyei ökölvívó-szövetség főtitkára üdvözölte a megjelenteket, majd Bártha Ferenc elnök ismertette a beszámolót.

A szövetség megrendezte a versenynaptárban szerepelt küzdelmeket. Sikeres volt a Bocskai István-emlékverseny, melyen majd a teljes magyar élgárda szorítóba lépett, viszont ez nem mondható el az ifjúsági vidékbajnokságról, melyet a városi sportszarnok elfogadta, a DMVSC edzőtermébe „szorítottak”. Sor került a megyék közti CSB-re is, ezen Hajdú-Bihar válogatottja gyengén szerepelt, azért is, mert több versenyző nem állt a csapat rendelkezésére. Még ma sem tudják a verseny pontos végeredményét, de megyénk csapata valószínűleg utolsó volt. Más versenyek is voltak még Hajdú-Biharban (országos vasutas bajnokság, Hajdú Kupa, Hortobágy Kupa), melyeket az egyesületek rendeztek — jól.

A szakszövetség keretében hat bizottság működött. A szervezési bizottság (vezetője: Kolozsvári György) kü-

lönösen a vidéki szakosztályokat segítette, legjellegesebb aktivistájuk Cseke Gyula volt, aki időközben elhunyt. A jelenlevők egyperces néma felállással adóztak emlékének.

Eredményesen tevékenykedett a bíróbizottság (vezetője: Szabó Sándor, titkára: Nagy István). Sor került bíróképzésre és továbbképzésre is, fiatalították a bírói testületet. A bizottságból 13 versenybíró működött közre az elmúlt idényben, négy országos, öt I., egy II. és hat rom III. osztályú minősítéssel rendelkezik, összesen 4898 mérkőzésen szerepeltek.

Az edzőbizottság (vezetője: Kovács András) egy alkalommal rendezett továbbképzést, melyen igen kevés létszámmal jelentek meg a szakvezetők. Kovács András sikerebben irányította az agitációs és propaganda-bizottságot.

A minősítő és nyilvántartó bizottság (vezetője: Lakatos András) kevés munkáját precízen látta el. Három alkalommal került sor technikai minimum vizsgára, melyen a DSI 13, a Balmazújváros hét, a Berettyóújfalun nyolc, a Hajdúböszörményen Bocskai négy, a Hajdúhadház három ifjút vizsgáztattak. Az utánpótlás-bizottság (vezetője: Szűcs Ferenc) nem kielégítően működött együtt az edzőbizottsággal.

A beszámoló további részében a két debreceni és a négy vidéki szakosztály helyzetéről kaphatunk képet, majd az utánpótlás kérdéséről.

A beszámoló ismertetése

után hozzászólások következtek. Véleményt nyilvánított Báthory Géza, Pócsi Zoltán, Nagy István, dr. Újvárosi István, Szenci Albert, Somlai Miklós, Csibi András, Tatar Béla, Kovács András, Birinyi József, Cserfalvi György. Hangsúlyt kapott az utánpótlás-nevelés hiányossága, nem elég hatékony a kiválasztás, toborzás, volt, amikor kollégiumi diákokat nem fogadott a DSI, amelynek ökölvívó-szakosztályát jobb munkát várnak mind létszám, mind eredményesség tekintetében. Panaszként hangzott el az is, hogy Hajdúhadház az iskola tornatermet nem bocsátják az ökölvívók rendelkezésére, ezzel szemben Balmazújvároson népszerűbb lett a sportág.

Nemes László felszólalásában hangoztatta, hogy a megyei ökölvívó-szakszövetség nagy újszerűtettel dolgozik, s amint országosan, Hajdú-Biharban sem problémamentes a sportág. Debrecenben jó a létesítményhelyzet, vannak igen jó szakemberek, fiatalokat is találunk a vezetőkben, a bizottságokban és vidéken is léteznek szakosztályok. Mindemellett jobb, korszerűbb munkát várnak a szakvezetők, a szakosztályoktól szervezettebb utánpótlás-nevelést és együttműködést, mert ebben a sportágban már vannak gazdag hagyományaink, szép eredményeink.

Barta Ferenc válaszával, zárásával ért véget a Hajdú-Bihar megyei Ökölvívó-szakszövetség gyűlése.

TEREMFOCI

A DMVSC nyerte az öregflúk tornáját

Mezőnyjelenet a DMVSC—Aranybika mérkőzésen (Iklódy János felvétele)

Az elmúlt hét végén közel kétszáz érdeklődő előtt játszották le Debrecenben, a városi sportszarnokban az öregflúk tereplabdajáték-tornáját, három csapat részvételével. Eredmények: DMVSC—Építők SC 3—1 (1—0), Aranybika—Építők SC 3—2 (1—1), DMVSC—Aranybika 3—0 (2—0).

A teremtorna végeredménye: 1. DMVSC öregflúk 4, 2. Aranybika öregflúk 2, 3. Építők SC 0 ponttal. A DMVSC öregflúk két teljes sorral állt ki: dr. Jakab, Szabó J., Vachter, Vaczlavik, dr. Szulyovszky, Nagykaposi, Gottedniener, Szabó B., Sóvágó, Császár F., Ócs és Németi Gy.

SOROKBAN

Megegyi sakksportbajnoki eredmények: D. Bető—Haladás 11:1. BIOGAL—Honvéd Bocskai 6:8. BUSE—Nádudvar 9:5.2:3. Kaba—Földes 12:0.

A KISZ Kupa birkózó szabadfogású ifjúsági versenyen az 86 kg-osok mezőnyében Kiss-Simonka (DMVSC) az első helyen végzett.

Balogh Sándor sakkmesterjelölt február 12-én Focsajban a térsz-dolgozók számára, február 17-én Debrecenben a Kossuth utca 1. szám alatt pedig a farsangoló élelmiszer-ipari dolgozók számára tart szimulánsot.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Napló
1. Atalanta (14)—Bologna (15) ve.	x,1	x,1	x,1	1
2. Atalanta—Bologna I. f.	x,1	x,1	x,1	1
3. Foggia (20)—Arenzo (9) véger.	x,1,2	1,x	1,x	1,x
4. Foggia—Arenzo I. f.	x,1	2,x	x,1	1
5. Lazio (2)—Como (4) véger.	1	x,1	x,1	1,x
6. Lazio—Como I. f.	1,x	x	x,1	x
7. Perugia (17)—Cavese (11) ve.	x,1,2	x,1	x,2	x,2
8. Perugia—Cavese I. f.	x,1	x	x,2	x,2
9. Cremonese (6)—Monza (19) ve.	1	1,x	1	1
10. Lecce (8)—C. basso (11) véger.	1,x	1,x	1,x	1
11. Milan (1)—Catania (5) véger.	1	1,x	1,x	1
12. Palermo (9)—Samben. (14) ve.	1,x	1,x	1,x	1,x
13. Varese (10)—Bari (16) véger.	1,x	1	1	1,x
14. Reggiana (20)—F. lese (17) ve	1,x,2	1,2	1	1
15. Milan—Catania I. f.	1	1	1	1
16. Palermo—Samben. I. f.	1,x	x,1	1	1

A GUINNESSBEN TALLÓZVA

Kiütés egy másodperc alatt

A Rekordok könyvéből, a Guinnessből a ringben 3500 év alatt történt minden érdekeséről értesülhetünk. Például arról is, hogy Al Couture csúcsát már most megdönthetetlennek tekinthetjük. 1946-ban mindössze egy másodpercig tartó ütközésben „végzett” a szorító közepe felé tartó ellenfélével, aki a gongszót követően még térdvédőjével foglalatoskodott. Andy Bowen viszont 7 óra 19 perc alatt sem birt társával 1893-ban. Az egyik este negyed 10-től másnap hajnali fél 5-ig „püfölték” egymást Jack Burke-val, de a 110 méteres összecsapás végére mindketten elkészültek erejükkel. Győztest nem is hirdettek ez alkalommal.

A „barna bombázó”, Joe Louis viszont a leg hosszabb idejű rekorddal büszkélkedhetett. Tizenegy év, nyolc hónap és két napig védte profi nehézsúlyú világbajnoki címét. Nevéhez fűződik a legtöbb — szám szerint huszonöt — sikeres világbajnoki címvédő méltósága is. A legenda, Muhammad Ali — más sportágak legjobbjait is megelőzve — kereste eddig a legtöbb pénzt ütéseivel, összesen 71 millió dollárt. Mégsem ő, hanem a nemrégiben szemszűrés miatt visszavonult Sugar Ray Leonard kapta a legnagyobb összszegét — 10 millió dollárt — címvédő mérkőzéséért 1981-ben.

Vajon mennyi pénz gyűlt volna össze, ha egy 1941-es Wisconsin állambeli küzdelem 135 ezer nézőjének fizetnie is kellett volna a látványért? Bár 121 ezren váltottak 1926-ban jegyet a Jack Dempsey—Gene Tunney találkozóra, a győztes Dempsey mégsem kapott a Leonardéhoz megközelítő összeget sem.

Bodó a válogatottban

Három nappal a szombati Magyarországi—NDK nemzetek közötti fedett pályás atlétikai viadal előtt Bakai József szövetségi kapitány csapatot hirdetett az Európa-bajnokság elővizsgájának számító fontos erőpróba. Talán még sosem volt ilyen nehéz dolga a szakvezetőnek, hiszen több számításba vett élvonalbeli atléta sorsa már korábban megpecsételődött (sérülés miatt a válogatón sem indulhatott el), mások pedig e héten váltak ki a sorból.

A kényszerpihenőre szoruló versenyzők helyettesítése csaknem lehetetlen, a magyar élvonal ugyanis igen szűk, ráadásul több versenyző a szabadtéri erőpróbákra összpontosítva nem is jelezte indulási szándékát a fedett pályás viadalokon.

A magyar válogatottban helyet kapott Bodó Béla, aki a 60 m-es gátfutásban indul. Bakai tartalékként veszi számításba a sprinter Babály Lászlót és a rúdugró Makó Ernőt (mindhárom DMVSC).

DIÁKSZPORT — JÉGKORONG

A Bányai a bajnok

A téli sportot kedvelő általános iskolások nagy örömeiben ebben a tanévben is megrendezték a jégkorongbajnokságot. Hat általános iskola válogatottja több héten keresztül szombati és vasárnapon napokon vetélkedett a DMVSC nagyterei műjéglapján. Az 1982—83. évi bajnokság első helyét a Bányai Júlia Általános Iskola csapata szerezte meg, mégpedig pontversztés nélkül, úgy hogy még gólt sem kapott.

A bajnokság végeredménye: 1. Bányai 10, 2. Általános Művelődési Központ 7 (13—1), 3. Kardos 7 (11—8), 4. Vénkert 3 (6—13), 5. Komócsin 3 (5—17), 6. Kossuth gyakorló 0 ponttal. A gólkirály: László Arnold (Bányai) 15 góllal, második Széles (Kardos) 7, harmadik Bajkóczy (Általános Művelődési Központ) 5 góllal.

SIKERSPORTÁGAK

Másfél évvel az olimpia előtt

— Vívásban majd nyernünk kettőt, azután a póló...

A magyar sportkedvelők így kezdték valaha az olimpiák előtti hagyományos esélylátogatást. S tegyük hozzá: a mai napig is többnyire csak aranyakban számolnak, az olimpiai bajnoki címek tartják igazán nagy sikernek. A mai rendkívül kiszélesedett versenyekben pedig sokszor a legkisebb különbség dönt a legjobbak között. De az is kétségtelen, hogy ma is akadnak — nem utolsósorban hagyományaink alapján — úgynevezett sikersportágak. Másfél évvel a Los Angelesben rendezendő nyári olimpiai játékok előtt, talán nem érdemtelen a gyorsmérés, hogyan is állunk ezekkel.

A magyar sport a legutóbb Moszkvából hazahozott hét arannyal együtt immár 112 olimpiai bajnoksággal büszkélkedhet. Ennek csaknem egyharmada a vívók szákmánya, hiszen a penge magyar művészei pontosan 30 alkalommal győztek az olimpiai játékokon. Vízilabdában is a legeredményesebbek közé tartozunk 6 bajnoki címmel, ráadásul 1928. óta minden alkalommal dobogós helyezést szerzett a magyar csapat. Az olimpiai bajnokságok magyar örökranglistáján különben a birkózók állnak a második helyen: 15 első helyezéssel; ez egyben azt is jelenti, hogy a három sportág képviselői

csaknem felét nyerték a magyar aranyaknak. Majdnem annyit, mint a nyári játékok műsorán szereplő további tizenhét sportág képviselői együttesen.

A vívással kezdjük a sort, mint régen. A kardozók csodálatos, 1908-ban Londonban kezdett sorozata ugyan a hatvanas években megszakadt, hiszen a csapat a három „muskétás” (Gerevich, Kárpáti, Kovács) vezérletével 1960-ban nyert utoljára olimpiai bajnokságot, az egyéniben pedig Pézsa Tibor, a jelenlegi kapitány állt utoljára 1964-ben, Tokióban a győzelmi emelvényen. Közben a párbajtőrívók léptek előre, s Tordasi Ildikó is legjobbnak bizonyult Montreálban. Moszkva viszont csak valamivel kevésbé csillogó ötvözetű érmeikkel gazdagította a magyar vívó tróféagyűjteményét. Az időközben rendezett két világbajnokság eredményei azonban nagyon biztatóak. A megfiatalított kardszapat Clermont Ferrandban és Rómában egyaránt győzött, párbajtőrívásban pedig előbb Székely Zoltán, az újpestiek nyurga versenyzője, majd Pap Jenő, a vasutasok szemüveges, tornazonborz szakállas vívója bizonyult legjobbnak. De női törben is alakul, formálódik az új csapat.

— A magyar vívósport jelenleg nagyon jó kezében van — mondta legutóbbi beszélgetésünk alkalmá-

val dr. Rerrich Béla, a melbourne-i olimpia ezüstérmes párbajtőrscapatának kiváló versenyzője, a svéd párbajtőrívás megalapítója. — Nem gondolom, hogy az utólréhetetlen pengeművész, de bizony kissé bohém Kulcsár Győzőből ilyen kiváló kapitány válik, aki a dinamikus fiatalok és a nagy tudású, tapasztalt, idősebb mesterek segítségével támaszkodva nagyszerű gárdát alakított ki. A felzárkózni továbbra képtelen férfi tör kivételével a másik három fegyvernemben, csapatban és az egyéniben a magyarok is az első számú esélyesek közé tartoznak. S az esélyesek között már minden lehet...

Vízilabdában az átszervezett, kapitányválasztást átélte együttes különösen a Világ Kupa tavaszi kudarca után vert seregnek tűnt. Utána azonban Guayaquilban végül mégiscsak bírói tévedés ütötte el a magyar pólósokat az arany megszerzésétől. A csapat háza táján újabb biztató jelek akadnak. 30 példával Cserenyák Tibor a tervezett-nél korábban visszatért afrikai küldetéséről, és újra elfoglalja helyét a magyar csapat kapujában. Az is a derűlátást táplálhatja, hogy a Vasas csapatát újra a Görögországból hazatért Rusorán Péter dirigálja, aki baráti kapcsolatban van Faragó Tamással, a jelen idők legjobb magyar játékosával, már pedig a válogatottságról idő előtt le-

mondott gólkirály még csak augusztusban lesz harmincegy éves, s nagy szükség volna a játéktára. A válogatott szakmai vezetésében újabb változás történt. Mayer Mihály szövetségi kapitány munkáját a jövőben Gyarmati Dezső, a volt kapitány, a vasutasok jelenlegi edzője segíti.

A birkózók eddigi 15 aranyérmükkel a sikersportágak örökranglistájának második helyezettjei. A legutóbbi olimpiászt felidejében érkezett új kapitány, Hegedűs Csaba tanítványai azonban a korábbi évek valóban rendkívüli sikerei után, mintha tavaly kissé megtorpantak volna. Éremtermésük (a fradista Bíró szabadfogásban nyerte az egyetlen aranyat) elmaradt a korábbi években már megszokottaktól. A két olimpiai bajnok, Kocsis Ferenc és Növényi Norbert teljesítményét különféle körülmények hátráltatták. A vezetésben sem volt teljes az összhang. Iftikári cseré történt. De azért újabb tehetségek is feltűntek.

A csupán 21 éves dunajvárosi Vadász Csaba remek győzelmet aratott a Budapesti Sportszarnokban rendezett Világ Kupán, a szegedi Péter István ezüsttel tette le névjegyét a világbajnokságon, s az alig 18 esztendőes Komáromy Tibor is megmutatta oroszánkormei.

Mindez együttesen azt jelenti, hogy a korábbi sikersportok legjobbjainak eredményes szereplésében Los Angelesben is bizhatunk!

V. D.

